

Nr 194.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie tjänster vid kommunikationsverken m. m.; given Stockholms slott den 17 mars 1950.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Torsten Nilsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 17 mars 1950.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Nilsson, föreliggande framställningar om ändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie tjänster vid kommunikationsverken m. m. samt anför därvid följande.

Postverket.

Inrättande av 2 postmästartjänster i Ca 27 och 1 förste kontrollörstjänst i Ca 25. Postmästartjänsterna äro avsedda för ett vart av de nya postkontoren Johanneshov och Hägersten 1, bägge i Stockholm. Förste kontrollörstjänsten avses för utrikesavdelningen vid Stockholms bangårdspostkontor.

Generalpoststyrelsen.

Postkontoret *Johanneshov*, som tagits i bruk under oktober 1949, ombesörjer brevbäringen inom följande stadsdelar i Stockholm, nämligen Johanneshov, Årsta, Enskede gård, Hammarbyhöjden, Björkhagen och Kärrtorp. Inom dessa stadsdelar belägna postanstalter ha förlagts under det nya postkontoret, som jämväl ombesörjer posttransporter och brevlådtömning inom hela södra förortsområdet. I samband med inrättandet av det nya postkontoret har en tillfällig postexpedition inom Årstaområdet indragits och postkontoret Hammarbyhöjden (klass 23) utbytt mot postexpedition av klass 20.

Den biträdande personalen vid postkontoret Johanneshov uppgår till 65 befattningshavare. Vid verkställd provklassificering har postkontoret erhållit poängtalet 812. Enligt gällande klassificeringsregler hänföras postkontor med lägst 701 poäng till klass 27.

Postkontoret *Hägersten 1*, som beräknas kunna tagas i bruk på nyåret 1950, skall ombesörja brevbäringen inom större delen av det sydvästra förortsområdet till Stockholm (i stort sett Brännkyrka församling utom Älvsjö postområde). Postkontoret skall dessutom ombesörja posttransporter och brevlådtömning inom detta område. Inom området belägna postexpeditioner och poststationer komma att i administrativt hänseende förläggas under postkontoret. I samband med att postkontoret träder i verksamhet kan en tillfälligt inrättad postexpedition inom stadsdelen Hägerstensåsen indragas och postkontoret Stockholm 32 (klass 23) inom stadsdelen Mid-sommarkransen utbytas mot postexpedition av klass 20.

Postkontoret kommer att sysselsätta ett 70-tal funktionärer. Vid provklassificering har det erhållit poängtalet 935.

Expedieringen från Stockholm av post till utlandet äger f. n. rum inom två skilda avdelningar, nämligen utrikes brevavdelningen vid postkontoret Stockholm 1 och utrikes paketavdelningen vid *Stockholms bangårdspostkontor*. Under första halvåret 1950 kommer sorteringen och expedieringen av i Stockholm med förorter inlämnad brevpост att centraliseras till bangårdspostkontoret. Utrikes brevavdelningen överflyttas från Stockholm 1 till bangårdspostkontoret och sammanslås med utrikes paketavdelningen vid sistnämnda postkontor till en avdelning med gemensam föreståndare. Till avdelningen kommer även att knytas den expedition för behandling och vidareexpediering av bl. a. transiterande flygposter, som är avsedd att inrättas vid Bromma flygplats.

Postutväxlingen med utlandet har under åren efter krigsslutet visat en markant uppgång. Det sammanlagda antalet avgångna och ankomna försändelser i den internationella rörelsen har sålunda ökat från 60,2 miljoner år 1946 till 84,8 miljoner år 1948. Omkring 40 % av denna post ingår till eller expedieras från Stockholm. F. n. avfärdas dagligen ett 70-tal poster från Stockholm till utväxlingspostanstalter över hela världen.

Arbetsuppgifterna inom den omorganiserade och utvidgade utrikesavdelningen vid Stockholms bangårdspostkontor komma sålunda att bli av betydande omfattning. Den biträdande personalstyrkan kommer att uppgå till ett 50-tal funktionärer. På grund av de administrativa göromålens art och betydelse måste stora anspråk ställas på avdelningens föreståndare. Förutom god organisationsförmåga måste av honom krävas ingående specialkunskaper — såväl teoretiska som praktiska — om den internationella posttrafiken. Han skall företräda postverket vid den dagliga kontakten med flygbolag och rederier och ombesörja en omfattande och viktig skriftväxling med utländska utväxlingspostanstalter. Befattningen såsom föreståndare för utrikesavdelningen vid Stockholms bangårdspostkontor anses därför böra anförtros åt tjänsteman i förste kontrollörs grad.

I samband med att förste kontrollörstjänsten inrättas vid bangårdspostkontoret kan en kontrollörstjänst (Ca 23) indragas vid postkontoret Stockholm 1.

Statens lönenämnd.

Generalpoststyrelsens ifrågasvarande förslag ha icke föranlett något särskilt uttalande från lönenämndens sida.

Departementschefen.

Postkontoret Hägersten 1 har numera tagits i bruk. Enligt gällande, av riksdagen godkända grunder för klassificeringen av postanstalter bör såväl detta som det nyinrättade postkontoret Johanneshov hänföras till klass 27 och föreståndarna placeras såsom postmästare i Ca 27. Jag tillstyrker därför styrelsens förslag i denna del. Ej heller har jag funnit anledning till erinran mot förslaget att inrätta en förste kontrollörstjänst vid Stockholms bangårdspostkontor i samband med ifrågasatt omorganisation av expedieringen från Stockholm av post till utlandet. Vid bifall härtill torde å Kungl. Maj:t få ankomma att meddela beslut om minskning av antalet kontrollörstjänster i Ca 23 med en.

Uppflyttning av 1 postmästare från Ca 29 till Ca 31 och 2 kontrollörer från Ca 23 till förste kontrollörer i Ca 25. Postmästaren förestår Stockholms bangårdspostkontor. Av kontrollörerna är den ene placerad vid detta postkontor och den andre vid postkontoret Göteborg 1.

Generalpoststyrelsen.

Vid klassificeringen av postanstalterna den 1 juli 1948 placerades Stockholms bangårdspostkontor i klass 29. I sitt förslag till tjänster i Ca 24 och högre lönegrader fr. o. m. den 1 juli 1949 föreslog styrelsen, att postkonto-

ret skulle uppflyttas till klass 31. Statens lönenämnd framhöll i sitt utlåtande, att med uppflyttningen borde anstå ett år i avbidan på att kontorets samtliga underavdelningar trätt i full verksamhet. Förslaget vann ej heller statsmakternas bifall. De skäl, som förestavat statsmakternas beslut, kvarstå icke efter den 1 juli 1950. Med hänsyn härtill anser styrelsen, att uppflyttningen då bör ske.

Såsom personalledare vid bangårdspostkontoret tjänstgör en kontrollör. Personalstyrkan uppgår till omkring 400 funktionärer. På grund av arbetsuppgifternas art fordras specialutbildning för en stor del av personalstyrkan. Utbildningen av vikarier och förstärkningspersonal måste planläggas med omsorg. Den centrala personaldirigeringen kräver, att personalledaren behärskar organisationen av arbetet vid postkontorets samtliga avdelningar och expeditioner samt äger kännedom dels om de speciella krav, som måste ställas på befattningshavarna, dels ock om de olika funktionärernas kvalifikationer. Arbetsmängden vid postkontoret företer betydligt större fluktuationer än vid andra postkontor. Sålunda kan nämnas, att postkontoret under jul- och nyårsperioderna sysselsätter omkring 2 000 man. Personalledaren är närmast ansvarig för personalanskaffningen och personaldirigeringen. De göromål, som åvila honom, få bedömas såsom särskilt kvalificerade och ansvarsfulla. Under första halvåret 1950 kommer sorteringen och expedieringen av från Stockholm avgående brev- och värdepost att överflyttas till Stockholms bangårdspostkontor. Personalstyrkan vid postkontoret kommer därefter att normalt uppgå till omkring 650 funktionärer.

Vid *postkontoret Göteborg 1* behandlas utlandsposten inom två särskilda avdelningar, brevposten inom en utrikes brevavdelning och paketposten inom en utrikes paketexpedition. Utrikes brevavdelningen utgör en självständig avdelning med en kontrollör såsom föreståndare. Utrikes paketexpeditionen sorterar under postkontorets paketavdelning, som också förestås av en kontrollör. Uppdelningen på två olika avdelningar av utlandspostens behandling har visat sig mindre lämplig. Det är därför avsett att i samband med viss omdisponering av postkontorets lokaler under första halvåret 1950 till utrikes brevavdelningen överflytta de arbetsuppgifter beträffande paketutväxlingen med utlandet, som f. n. handläggas inom paketavdelningens utrikesexpedition.

Det administrativa arbetet i samband med utlandspostens behandling och expediering åvilar till huvudsaklig del kontrollören å utrikes brevavdelningen. På grund av de täta båtförbindelserna mellan Göteborg och utlandet äro dessa arbetsuppgifter av betydande omfattning. Föreståndaren för utrikes brevavdelningen måste upprätthålla daglig kontakt med rederier och båtbefäl för överläggningar och förhandlingar angående båtlägenheter o. d. På honom ankommer att ordna de lokala transportererna mellan postkontoret och de postförande båtarna. I hans arbetsuppgifter ingår också anskaffandet av extra utrymmen för järnvägspostbefordringen av transiterande postsändningar från utlandet. Vidare åligger det honom att granska och attestera räkningar från rederier. Ersättningen för postföring å fartyg, an-

komna till och avgångna från Göteborg, uppgick år 1946 till 1 054 077 kronor, år 1947 till 1 848 007 kronor och år 1948 till 1 928 381 kronor. Utöver nyssnämnda speciella arbetsuppgifter i samband med båttrafiken har kontrollören att ombesörja viktigare skriftväxling samt upprätta för avräkningar med främmande postförvaltningar nödvändiga och från ekonomisk synpunkt betydelsefulla uppgifter och sammanställningar. Stora krav måste ställas på hans kunnighet och erfarenhet samt förmåga att bemästra de situationer, som uppkomma vid trafikrubbnings o. d. Hans arbetsuppgifter äro sålunda redan nu av mycket kvalificerad natur. Då efter sammanläggningen av postkontorets båda utrikesexpeditioner även ledningen och övervakningen av det arbete, som f. n. fullgöres å paketavdelningens utrikesexpedition, kommer att åvila föreståndaren för den omorganiserade utrikesavdelningen, komma dennes arbetsuppgifter att bliva så ansvarsfulla och omfattande, att de enligt styrelsens uppfattning väl motivera tjänstens placering i förste kontrollörs grad.

Statens lönenämnd.

Generalpoststyrelsens ifrågavarande förslag ha icke föranlett något särskilt uttalande från lönenämndens sida.

Departementschefen.

Jag vill erinra att 1946 års klassificeringskommitté, vars förslag ligger till grund för nu gällande klassificering av trafikanstalterna vid postverket, förklarade sig anse, att skäl talade för att Stockholms bangårdspostkontor hänfördes till klass 31. Kommittén framhöll dock, att postkontoret i avvaktan på att dess organisation slutgiltigt genomförts borde placeras i klass 29. Samma ståndpunkt har intagits av statsmakterna. Såsom generalpoststyrelsen anfört beräknas postkontoret vara slutligt organiserat till den 1 juli 1950. Med hänsyn härtill anser jag mig böra tillstyrka, att den ifrågasatta uppflyttningen genomföres vid denna tidpunkt.

Även förslagen om uppflyttning av två kontrollörer till förste kontrollörer, vilka förslag sammanhånga med organisatoriska förändringar, anser jag mig böra tillstyrka. Vid bifall härtill torde å Kungl. Maj:t få ankomma att meddela beslut om minskning av antalet kontrollörstjänster i Ca 23 med två.

Av departementschefen avstyrkta förslag. Generalpoststyrelsen har framlagt ett på särskild utredning inom postverket grundat förslag till klassificering av föreståndarskapet för postkupéer, innebärande bl. a. att tjänstenämningen kupémästare skulle införas i Ca 17 och Ca 19 samt tjänstenämningen förste kupémästare uteslutas i Ca 16. Vidare har styrelsen föreslagit uppflyttning av *dels* föreståndarna för postkontoren Falkenberg och Lidingö 1 från postmästare i Ca 25 resp. Ca 23 till postmästare i Ca 27 resp. Ca 25, *dels ock* föreståndaren för postverkets undervisningsanstalt från förste byråsekreterare i Ca 29 till byrådirektör i Ca 31.

Statens lönenämnd har beträffande de tjänsteförändringar, som samman-

hänga med postkupéernas klassindelning, ävensom den ifrågasatta uppflyttningen i lönegrad av tjänsten såsom föreståndare för postverkets undervisningsanstalt framhållet, att dessa spörsmål synas ha ett visst samband med 1949 års tjänsteförteckningskommittés arbete. Med utgångspunkt från nu vid postverket i allmänhet gällande lönegradsplaceringar har lönenämnden dock icke något att invända mot bifall till förslagen i denna del. Beträffande förslaget om uppflyttning av föreståndaren för postkontoret i Falkenberg finner lönenämnden, att rörelsestegringen vid postkontoret knappast visat sådan stabilitet, att uppflyttningen för närvarande bör ske.

För egen del anser jag att med den slutliga prövningen av styrelsens förslag om inrättande av tjänster såsom kupémästare i Ca 17 och Ca 19 bör anstå till dess 1949 års tjänsteförteckningskommitté avslutat sitt arbete. Då emellertid de med tjänsternas inrättande sammanhängande organisationsförändringarna äro angelägna ur rationaliseringssynpunkt, har jag för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att i avvaktan på resultatet av tjänsteförteckningskommitténs arbete medgiva, att extra ordinarie kupémästartjänster inrättas i nämnda lönegrader. I övrigt föranleda styrelsens ifrågavarande förslag icke annat uttalande från min sida än att jag för närvarande icke är beredd att tillstyrka desamma.

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag i det föregående förordat böra följande ändringar vidtagas i personalförteckningen, nämligen ökning av antalet postmästare i Ca 31 från 3 till 4, minskning av antalet postmästare i Ca 29 från 30 till 29, ökning av antalet postmästare i Ca 27 från 48 till 50 samt ökning av antalet förste kontrollörer i Ca 25 från 56 till 59.

Telegrafverket.

Inrättande av 1 förste kontrollörs- och 1 ingenjörstjänst i Ca 25 samt utbyte av 1 byråingenjörstjänst i Ca 29 mot radioingenjörstjänst i samma lönegrad och 1 telegrafkommisarietjänst i Ca 29 mot trafikinspektörstjänst i samma lönegrad. Förste kontrollörstjänsten avses för ekonomibyråns kassa- och bokföringsavdelning; ingenjörstjänsten för televerkstaden i Sundsvall. De till utbyte föreslagna tjänsterna äro placerade vid Stockholms rundradiocentral resp. Göteborgs station.

Telegrafstyrelsen.

Den allmänna ökningen av telegrafverkets rörelse, omläggningen av kapitalbudgeten samt källskattesystemets införande ha medfört en väsentlig stegring av de mera kvalificerade arbetsuppgifterna å *ekonomibyråns kassa- och bokföringsavdelning*, samtidigt som avdelningens arbete i sin helhet avsevärt ökats. Det har på grund härav blivit nödvändigt att å avdelningen fr. o. m. den 1 maj 1948 inrätta en ny extra ordinarie befattning, vilken med hänsyn till arten av de med densamma förenade göromålen funnits böra placeras i förste kontrollörs grad. Ifrågavarande extra ordinarie förste

kontrollör, vilken är avdelningsföreståndarens närmaste man och ställföreträdare, har övertagit vissa av dennes åligganden, varjämte åt honom anförtrotts att svara för det av källskattesystemet föranledda betydande arbetet å avdelningen. Det åligger honom sålunda — förutom att biträda avdelningsföreståndaren med vissa löpande göromål — att helt ansvara för och övervaka arbetet med avdelningens avlönings-, skatte- och pensionsärenden, vilket arbete berör ca 1 000 anställda och 5 000 pensionärer.

Vid *televerkstaden i Sundsvall* handhar en extra ordinarie ingenjör i 25 lönegraden närmast under platschefen den driftstekniska ledningen av verkstadens arbeten. Av denne ingenjör kräves god organisationsförmåga och kännedom om moderna arbetsmetoder, varjämte han måste vara väl insatt i frågor rörande verktyg och maskiner. Verkstaden sysselsätter f. n. ca 200 personer, vilket antal beräknas successivt stiga till ca 600. Tjänstemannen ifråga, som är född 1916, antogs i telegrafverkets tjänst 1939 och, efter ett 8 månaders uppehåll i anställningen, ånyo 1941. Han antogs till extra ordinarie ingenjör i 23 lönegraden 1944 och till extra ordinarie ingenjör i 25 lönegraden den 1 februari 1946.

Såsom föreståndare för *Stockholms rundradiocentral* är placerad en byråingenjör i Ca 29. Med hänsyn till arten av de med tjänsten förenade göromålen bör denna förändras till radioingenjörstjänst i samma lönegrad.

I *Göteborg* ha sedan gammalt centraltelefonstationen och telegrafstationen utgjort två i förhållande till varandra fristående förvaltningsenheter. Telefonstationen förestås av en telefondirektör (Ca 33), medan som föreståndare för Göteborgs telegrafstation fungerat en telegrafkommissarie i Ca 29 (tidigare telegrafdirektör). Den senaste innehavaren av telegrafkommissarietjänsten avgick med pension den 1 april 1949, och befattningen har därefter hållits vakant i avvaktan på resultatet av en såsom ett led i den fortlöpande rationaliseringsprocessen inom telegrafverket igångsatt utredning rörande möjligheterna att förenkla arbets- och befälsförhållandena vid telegrafstationen. Ifrågavarande utredning, som nu är avslutad, har givit vid handen, att ett samordnande av telegrafstationens förvaltning med telefonstationens skulle medföra icke obetydliga besparingar och en förenkling av arbetsrutinen. Med anledning härav har styrelsen bestämt, att ledningen av Göteborgs telegrafstations förvaltning skall fr. o. m. den 1 januari 1950 åvila telefondirektören i Göteborg. Telegrafstationen kommer sålunda att i fortsättningen utgöra en del av den under telefondirektörens befäl stående, sammanslagna Göteborgs station. Den befattningshavare, som närmast under telefondirektören har att svara för ledningen av arbetet å telegrafavdelningen av Göteborgs station, bör med hänsyn till arten och omfattningen av honom åvilande arbetsuppgifter placeras i överkontrollörs grad, d. v. s. Ca 27. Den vakanta telegrafkommissarietjänsten i Ca 29 i Göteborg bör sålunda icke återbesättas. Emellertid föreligger ett starkt behov att bereda föreståndaren för riksavdelningen vid telefonstationen i Göteborg, vilken befattning sedan år 1939 är placerad i överkontrollörs grad, en mot befattningens vikt och karaktär bättre svarande, förhöjd tjänsteställning. Styrelsen föreslår, att

för detta ändamål telegrafkommissarietjänsten ifråga förändras till trafikinspektörstjänst i Ca 29 och överflyttas till riksavdelningen å telefonstationen. Vid bifall härtill kan den ledigblivande överkontrollörstjänsten å riksavdelningen disponeras för föreståndarbefattningen å telegrafavdelningen.

Statens lönenämnd.

Vad telegrafstyrelsen sålunda föreslagit har icke föranlett något särskilt uttalande från lönenämndens sida.

Departementschefen.

Den föreslagna samordningen av telegraf- och telefonstationernas i Göteborg förvaltning synes mig väl motiverad. Jag tillstyrker därför det föreslagna utbytet av en telegrafkommissarietjänst i Ca 29, avsedd för föreståndaren för telegrafstationen, mot en trafikinspektörstjänst i samma lönegrad, avsedd för föreståndaren för telefonstationens riksavdelning. Den härvid lediga överkontrollörstjänsten bör i enlighet med styrelsens förslag disponeras för den befattningshavare, som närmast under telefondirektören har att svara för ledningen av arbetet å den sammanslagna stationens telegrafavdelning.

Jag anser mig även böra tillstyrka, att de föreslagna förste kontrollörs- och ingenjörstjänsterna i Ca 25 inrättas samt att byråingenjörstjänsten i Ca 29 vid Stockholms rundradiocentral utbytes mot en radioingenjörstjänst i samma lönegrad.

Uppflyttning av 1 ingenjör från Ca 23 till byråingenjör i Ca 29, 3 ingenjörer från Ca 23 till linjeingenjörer i Ca 29, 1 förste kontrollör från Ca 25 till överkontrollör i Ca 27 och 1 kontrollör från Ca 23 till förste kontrollör i Ca 25 samt nedflyttning av 1 telegrafkommissarietjänst från Ca 27 till Ca 25. Den till uppflyttning till byråingenjör föreslagne ingenjören är placerad på tekniska byråns stationsavdelning. De tre till uppflyttning till linjeingenjörer föreslagna ingenjörerna äro placerade vid distriktsbyrån i Norrköping resp. distriktsbyrån i Sundsvall och ingenjörskontoret i Karlskrona. Den föreslagne överkontrollören är placerad vid Stockholms telefonstations riksavdelning och förste kontrollören vid Göteborgs stations riksavdelning. Telegrafkommissarietjänsten avses för föreståndaren för Filipstads station.

Telegrafstyrelsen.

På tekniska byråns stationsavdelning finnes inom sektionen för automatiska storstationer en underavdelning för Stockholms och Göteborgs stationer, vilka sistnämnda genom såväl storlek som art skilja sig från landets övriga anläggningar men sinsemellan äro väsentligen lika i uppbyggnad. På denna underavdelning handläggas ärenden rörande automatiska telefonstationer för abonnenterna inom Stockholms nätgrupp samt inom Göteborgs innerstationsområde och förortsområde. Antalet telefonapparater inom de av underavdelningens verksamhet berörda områdena, vilket den 1 januari 1940 utgjorde i runt tal 284 000, hade den 1 januari 1949 stigit till

495 000, innebärande en ökning av apparatantalet inom berörda områden med mer än 70 %. Arbetsuppgifterna ha emellertid ökat icke enbart på grund av arbetsområdets kvantitativa tillväxt utan även genom ständigt stigande teknisk komplikation hos anläggningarna, särskilt i samband med den halvautomatiska rikstrafikens införande och den påbörjade helautomatiseringen av fjärrtelefontrafiken. På grund av den allmänna ökningen av arbetsuppgifterna inom sektionen ha vidare allt fler ärenden överlämnats av sektionsföreståndaren till underavdelningen för mera självständig handläggning. Underavdelningens föreståndare, vilken är ordinarie ingenjör i Ca 23, antogs fr. o. m. den 1 januari 1947 till extra ordinarie byråingenjör och bör nu beredas ordinarie anställning i byråingenjörsggraden.

Vid envar av *distriktsbyråerna i Norrköping och Sundsvall* finnes en ingenjör i Ca 23 som närmaste medhjälpare till och ställföreträdare för distriktsingenjörerna å resp. byråer. De måste i denna egenskap vara kompetenta att bestrida alla på distriktsingenjören ankommande göromål. Befattningshavaren å distriktsbyrån i Norrköping har därjämte såsom egna arbetsuppgifter att omhänderha automatiserings- och kablifieringsutredningar, rationaliseringsärenden och frågor rörande utbildning av den tekniska personalen inom distriktet m. m. Åt befattningshavaren å distriktsbyrån i Sundsvall har för självständig handläggning anförtrots övervakningen av distriktets anläggnings- och underhållsarbeten ur transmissions-teknisk synpunkt, speciellt i fråga om blankledning och bärfrekvenssystem på dylika ledningar, att uppgöra förslag till landskabelanläggningar, att behandla ärenden rörande teleanläggningar för militära ändamål m. m. Den 1 juli 1945 förordnades ifrågavarande ingenjörer till extra ordinarie i 27 lönegraden och den 1 januari 1947 till extra ordinarie i 29 lönegraden.

Ingenjören i Ca 23 vid *ingenjörskontoret i Karlskrona*, vilken sedan den 1 januari 1947 är extra ordinarie i 29 lönegraden, är sektionsföreståndarens (förste sektionsingenjör) ställföreträdare och närmaste man. Sektionens utveckling ävensom det förhållandet, att sektionsföreståndarens tid till stor del tages i anspråk för tjänsteresor inom sektionen, har nödvändiggjort överflyttning för självständig handläggning genom den här berörde ingenjörens försorg av en betydande del av föreståndarens arbetsuppgifter. Åt honom har sålunda uppdragits att planlägga och övervaka större automatiserings- och stationsarbeten, att utföra kvalificerade ekonomiska, organisatoriska och tekniska utredningar av skilda slag, att handlägga ärenden rörande fastigheter och andra telegrafverkets lokaler m. m.

Vid *Stockholms telefonstations riksavdelning*, vilken förestås av en trafikinspektör i Ca 29, är det egentliga trafikarbetet organiserat på två avdelningar, utlandsavdelningen och inländska avdelningen. Medan den förstnämnda avdelningen ledes av en överkontrollör (Ca 27), har en förste kontrollör (Ca 25) att närmast under trafikinspektören svara för göromålens behöriga gång å inländska avdelningen. Trafikens oavlätliga och snabba tillväxt och den fortlöpande rationaliseringen av metoderna för trafikens

avveckling har nödvändiggjort, att trafikinspektörens båda nyssnämnda medhjälpare ålagts att mera självständigt handha den allmänna ledningen av resp. avdelningar och att därvid fatta erforderliga avgöranden i uppkommande frågor. Förste kontrollören å inländska avdelningen åvilar sålunda — förutom de direkt arbetsledande uppgifterna å denna avdelning — att bedöma och på eget ansvar besluta i ofta mycket betydelsefulla trafikala angelägenheter. I hans åligganden ingår vidare att med biträde av nio vaktföreståndare leda utbildningen av telefonistpersonalen, såväl den grundläggande utbildningen av till riksavdelningen nykommen personal som vidareutbildningen av personal för tjänstgöring i mera krävande expeditiionsplatser. För att belysa omfattningen av denna arbetsuppgift må nämnas, att under den sistförflutna 5-årsperioden i medeltal per år 430 telefonister utbildats för tjänstgöring å riksstationens olika avdelningar. Befattningshavaren ifråga ansvarar dessutom för den fortlöpande expeditiionsövervakning, som sker genom kontrolltagning. Han har att med utgångspunkt från föreliggande kontrollresultat fatta beslut om repetitionsövning för telefonister, som uppvisa bristande färdighet i sitt arbete m. m. Denna övervakning, vilken gäller samtliga inemot 1 800 expeditörer å riksavdelningen (således även de å utlandsavdelningen), är av största betydelse för ernäendet av ett gynnsamt driftresultat och en god kundservice, och uppgiften ställer på sin utövare de största krav med avseende å omdöme och befäsegenskaper. Den här ifrågavarande förste kontrollören har därjämte att på basis av fortlöpande trafikstatistik m. m. uppgöra förslag beträffande de skilda trafikvägarnas dimensionering.

Såsom befäl vid *Göteborgs stations riksavdelning* tjänstgör närmast under avdelningens föreståndare två kontrollörer. Den kraftiga utvecklingen av trafikarbetet å avdelningen under senare år ävensom den pågående rationaliseringen av metoderna för trafikens avveckling har gjort det nödvändigt att på en av de båda kontrollörerna överflytta vissa betydelsefulla uppgifter för mera självständig handläggning. Denne kontrollör, vilken tillika fungerar som avdelningsföreståndarens ställföreträdare, har sålunda att bl. a. handlägga frågor rörande stationsutrustningen och angående ledningsfördelningen i expeditiionsborden, att med hänsyn till det förefintliga ledningsbehovet utarbeta förslag beträffande dimensioneringen av nya samlingsförbindelser, att svara för personaldispositioner och vaktlistor samt att besörja ärenden rörande utlandstrafiken m. m. Ett rätt handhavande av de arbetsuppgifter, som åvila denne befattningshavare, är av största betydelse såväl för expeditiionsstandarderna å riksavdelningen som för det ekonomiska resultatet av denna avdelnings verksamhet.

På förslag av styrelsen upptog Kungl. Maj:t i den från och med den 1 januari 1950 gällande personalförteckningen för tjänster i högst Ca 23 en ny telegrafkommisarietjänst i nämnda lönegrad. Enligt styrelsen hade det befunnits nödvändigt att vidtaga en uppdelning av Filipstads centralstationsområde för att säkra en fullgod ledning och övervakning av trafikarbetet inom detta vidsträckta område. I sådant syfte komme i samband med förestående automatisering av vissa telefonstationer att från Filipstads central-

stationsområde avskiljas Uddeholms och Sysslebäcks taxeområden och av dessa bildas ett nytt centralstationsområde med centralstationen förlagd till Hagfors. Den nya telegrafkommisarietjänsten avsågs för föreståndaren för Hagfors station. För närvarande tillhör *Filipstads station* klass 27. Stationens poängtal, beräknat enligt de av 1946 års klassificeringskommitté angivna grunderna, synes komma att ligga mellan 600 och 650, varför stationen bör hänföras till klass 25. Den sänkning i grad av telegrafkommisariebefattningen i Filipstad, som sålunda blir en följd av inrättandet av den nya centralstationen i Hagfors, kan lämpligen genomföras den 1 juli 1950. Den nuvarande innehavaren av befattningen pensioneras nämligen den 1 maj 1950, och styrelsen ämnar därefter hålla tjänsten vakant under återstoden av första halvåret 1950.

Statens lönenämnd.

Beträffande förslagen under denna och nästa punkt har lönenämnden med utgångspunkt från de inom telegrafverket f. n. tillämpade lönegradsplaceringsnormerna funnit desamma i och för sig motiverade. Huruvida med hänsyn till den av statsmakterna eftersträfvade lönestabiliseringen eller den pågående allmänna tjänsteförteckningsrevisionen återhållsamhet bör iakttagas vid förslagens genomförande undandrar sig lönenämndens säkra bedömande.

Departementschefen.

Utöver de förslag, för vilka jag här redogjort, har telegrafstyrelsen begärt uppflyttning i högre lönegrad av ett betydande antal tjänster. Jag återkommer härtill under nästa punkt. Det är klart att ett bifall i full utsträckning till styrelsens förslag icke skulle väl överensstämma med de allmänna riktlinjer, som i lönestabiliseringssyfte tillämpats inom statsförvaltningen i övrigt under höstens budgetarbete. I vissa fall skulle därjämte risk för föregripande av pågående tjänsteförteckningsrevision föreligga. Med hänsyn härtill är jag beredd att tillstyrka styrelsens förslag endast i de fall, då till grund för förslagen ligga organisatoriska förändringar eller då till uppflyttning föreslagna tjänsteman under längre tid varit extra ordinarie i den lönegrad, till vilken uppflyttning föreslås. Från denna utgångspunkt tillstyrker jag uppflyttning av en ingenjör från Ca 23 till byråingenjör i Ca 29, tre ingenjörer från Ca 23 till linjeingenjörer i Ca 29, en förste kontrollör från Ca 25 till överkontrollör i Ca 27 och en kontrollör från Ca 23 till förste kontrollör i Ca 25.

Vid bifall härtill torde å Kungl. Maj:t få ankomma att meddela beslut om minskning av antalet ingenjörer i Ca 23 med 4 och antalet kontrollörer i samma lönegrad med 1.

Den av styrelsen föreslagna nedflyttningen av föreståndartjänsten för *Filipstads station* från Ca 27 till Ca 25 föranleder icke någon erinran från min sida.

Av departementschefen avstyrkta förslag. Telegrafstyrelsen har vidare föreslagit uppflyttning av *dels 3* förrådsintendenter från Ca 27 till Ca 29, *dels* telegrafkommissarién vid Lunds station från Ca 27 till Ca 29, *dels 1* överkontrollör vid Malmö station från Ca 27 till trafikinspektör i Ca 29, *dels* telegrafkommissarién vid Lycksele station från Ca 25 till Ca 27, *dels 1* byråsekreterare på tekniska byråns allmänna avdelning från Ca 24 (Ce 27) till förste byråsekreterare i Ca 27, *dels 1* ingenjör på samma byrås transmissionsavdelning från Ca 25 (Ce 27) till Ca 27, *dels 4* kontrollörer, en på driftsbyrån, en vid Stockholms telefonstation, en vid Eskilstuna station och en vid Växjö station, från Ca 23 till förste kontrollörer i Ca 25, *dels 1* kontrollör vid Stockholms telegrafstation från Ca 23 (Ce 25) till förste kontrollör i Ca 25, *dels ock 6* ingenjörer, en på driftsbyråns rationaliseringsavdelning, en vid tekniska byråns provningsanstalt, en på samma byrås stationsavdelning, en vid kabelkontoret, en på förrådsbyråns bilavdelning och en på samma byrås tekniska avdelning, från Ca 23 (Ce 25) till Ca 25.

Beträffande statens lönenämnds utlåtande får jag hänvisa till redogörelsen under föregående punkt.

För egen del finner jag under hänvisning till vad jag under nämnda punkt anfört styrelsens förslag icke föranleda annat uttalande från min sida än att jag för närvarande icke är beredd att tillstyrka desamma.

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit skulle följande ändringar vidtagas i personalförteckningen, nämligen ökning av antalet linjeingenjörer i Ca 29 från 28 till 31, ökning av antalet radioingenjörer i Ca 29 från 5 till 6, minskning av antalet telegrafkommissarier i Ca 29 från 22 till 21, ökning av antalet trafikinspektörer i Ca 29 från 7 till 8, minskning av antalet telegrafkommissarier i Ca 27 från 22 till 21, ökning av antalet överkontrollörer i Ca 27 från 14 till 15, ökning av antalet förste kontrollörer i Ca 25 från 25 till 26, ökning av antalet ingenjörer i Ca 25 från 33 till 34 och ökning av antalet telegrafkommissarier i Ca 25 från 31 till 32.

Statens järnvägar.

Inrättande av 1 distriktschefstjänst i Cp 15, 1 byråingenjör- och 1 förste byråsekreterartjänst i Ca 29, 1 ingenjörstjänst i Ca 27, 1 ingenjörstjänst i Ca 25 samt 2 byråassistent- och 1 byråsekreterartjänst i Ca 24. Distriktschefstjänsten avses för sjunde distriktet. Av de föreslagna tjänsterna i Ca 29 är byråingenjörstjänsten avsedd för bantekniska byråns husbyggnadsavdelning och förste byråsekreterartjänsten för biltrafikbyrån. Av ingenjörstjänsterna avses den i Ca 27 för elektrotekniska byråns signalavdelning och den i Ca 25 för huvudverkstaden i Tomtebodas. Byråassistenttjänsterna äro avsedda för sjunde resp. femte distriktskanslierna och byråsekreterartjänsten för gods- trafikbyråns transportavdelning.

Järnvägsstyrelsen.

Den 1 juli 1948 införlivades med statens järnvägar hela det till trafikförvaltningen Göteborg—Dalarne—Gävle hörande järnvägsnätet om sammanlagt 1 317 km längd. I samband härmed medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 14 maj 1948, att ett provisoriskt distrikt, benämnt *sjunde distriktet* och med visst undantag omfattande nämnda järnvägslinjer, finge inrättas, varjämte Kungl. Maj:t genom skilda beslut förordnat en tjänsteman att mot åtnjutande av vikariatslön upprätthålla en distriktschefsbefattning. Orsaken till provisoriet var den, att den då pågående utredningen rörande statens järnvägars organisation icke var slutförd, varför man ville avvakta vad denna utredning kunde komma att föreslå beträffande linjeorganisationen. Sedan denna utredning nu avslutat sitt arbete och i sitt betänkande enhälligt uttalat sig för ej blott ett bibehållande av distriktschefsinstitutionen utan även ett utökande av distriktens och därmed distriktschefernas antal till tretton, torde det icke råda något tvivel om att distriktens antal kommer att alltjämt utgöra minst sju. Det må förtjäna omnämnas, att i ett på sin tid inom styrelsen uppgjort utkast till distriktsindelning vid fullbordat förstatligande av de enskilda järnvägarna räknades med ett distriktsantal av åtta såsom det lägsta, som vore tänkbart med hänsyn till distriktens storlek. Även om det nuvarande sjunde distriktets omfattning kan komma att bli förändrat i och med ytterligare införlivande av enskilda järnvägar eller genom en ändrad organisation på grund av utredningens förslag, finnes dock enligt styrelsens mening icke längre någon anledning att vidmakthålla provisoriet med avseende på distriktschefsbefattningen.

Den betydande ökning av arbetsuppgifterna inom *bantekniska byråns husbyggnadsavdelning*, som föranletts av statsbanenätets vidgade omfattning, tillkomsten av husbyggnadsarbeten för nya uppgifter (exempelvis verkstads- och garageanläggningar för biltrafik), det alltmer framträdande behovet av förbättrade tjänstelokaler och personalbostäder m. m., har under de senare åren kommit att ställa allt större krav på avdelningens prestationsförmåga, vilket förhållande även medfört en besvärande eftersläpning av projekteringsarbetet för planerade arbeten. Såvitt nu kan bedömas är en ytterligare, ej oväsentlig ökning av avdelningens arbetsuppgifter att förutse. Såsom framgått av styrelsens till Kungl. Maj:t ingivna förslag angående anslag till nya byggnader och anläggningar m. m. föreligger på åtskilliga platser behov av ny- eller ombyggnader av stationshus, lokstations- och verkstadsanläggningar samt andra för trafikens ombesörjande erforderliga husbyggnader. De skärpta krav på personallokaler, som den nya arbetarskyddslagen ställer, komma vidare att föranleda ny- och ombyggnadsarbeten i avsevärd omfattning. Härtill kommer den allmänt omfattande förbättringen av statens järnvägars bostadsbestånd, varom förslag framlagts av särskilt utsedda sakkunniga. En förstärkning av husbyggnadsavdelningens arbetskrafter är därför enligt styrelsens mening av behovet starkt påkallad, vilket även understrukits av nyssnämnda sakkun-

niga. Ej minst gäller detta befattningshavare i ledande ställning och för mera krävande arkitektoniska uppgifter. På avdelningen finns sedan 14 år anställd en arkitekt, nu ingenjör i Ca 27. Med hänsyn till de utökade arbetsuppgifter, som redan pålagts och väntas att ytterligare komma att tillföras avdelningen, har nämnde arkitekt efter hand fått allt mer kvalificerade arbetsuppgifter. Styrelsen anser det därför väl motiverat, att en byråingenjörsbefattning inrättas å avdelningen. Den ingenjörsbefattning i Ca 27, som härigenom väntas bliva ledig, är behöflig för tillgodoseende av rekryteringsbehovet i vad avser kvalificerade arkitekter.

På *biltrafikbyrån* tjänstgör såsom närmaste man till och ställföreträdare för byråchefen en extra ordinarie förste byråsekreterare i Ce 29, vilken befattning han innehåft sedan den 1 juli 1946. Orsaken till att styrelsen hittills icke begärt befattningens uppförande på ordinarie stat har varit, att styrelsen — efter de inskränkningar i biltrafiken, som voro nödvändiga under krigstiden — velat avvakta utvecklingen av denna trafik. Under de senaste tio åren har den trafikerade väglängden successivt ökats från 5 377 till 22 185 km och antalet bilkilometer från 14,7 till 52,5 milj. Genom den ökning av statens järnvägars billinjer, som sålunda ägt rum under en följd av år, har emellertid nu bilrörelsen nått en sådan omfattning, att personaluppsättningen på biltrafikbyrån icke kan tänkas undergå någon minskning. Även om en omorganisation av biltrafiken enligt det av 1947 års järnvägsutredning framlagda förslaget skulle komma till stånd, är dock behovet av den nu ifrågakvarande befattningen helt oberoende därav.

På *elektrotekniska byråns signalavdelning* erfordras ytterligare en ingenjör i Ca 27. Denne skall huvudsakligen handlägga ärenden avseende planering av nya och ändring av befintliga ställverk och linjeblockeringar. Han skall vara kompetent att självständigt projektera anläggningar av detta slag och kunna fungera som arbetsledare för en honom underställd personalgrupp.

Vid *huvudverkstaden Tomtebodas*, som är statens järnvägars största med avseende på mindre revision av personvagnar (f. n. 285 verkstadsarbetare och ca 1 650 revisioner per år) utgöres verkstadsbefålet — bortsett från verkstadsföreståndaren — av en ingenjör i Ca 23. Denne har att närmast under verkstadsföreståndaren planera och leda arbetet vid verkstaden. Då under de senare åren det alltjämt fortgående rationaliseringsarbetet åstadkommit, att antalet arbetsobjekt per år vid verkstaden successivt kunnat ökas, har allt större krav måst ställas på denna arbetsledare. Detta har isynnerhet blivit fallet, sedan verkstaden i Tillberga tillförts huvudverkstaden Tomteboda, varvid verkstadsföreståndaren måst uppdelas sin tid mellan två ortskilda verkstäder, medförande att ifrågakvarande ingenjör fått sig ålagda såväl flera som framför allt mera ansvarsfulla och självständiga arbetsuppgifter.

På samtliga distriktskanslier utom vid sjunde distriktet finnas f. n. en befattning som personalledare i Ca 24. På *sjunde distriktskansliet* upprätthålles personalledarbefattningen av en tjänsteman på övergångsstat. Då styrelsen

är övertygad om att antalet distrikt vid statens järnvägar, oavsett resultatet av pågående utredningar, icke kommer att understiga sju, anser styrelsen, att en byråassistentbefattning i Ca 24 som personalledare nu bör inrättas även på distriktskansliet vid sjunde distriktet. Detta innebär endast, att en byråassistentbefattning i Ca 24 överföres från övergångs- till aktiv stat.

Biltrafiken vid femte distriktet har under efterkrigstiden kännetecknats av en stark utveckling och utvidgning, särskilt genom nyorganisering av det av statens järnvägar ägda Svenska Lastbilsaktiebolaget. Det har därför varit nödvändigt att avdela en särskild tjänsteman på *femte distriktskansliet* — direkt underställd distriktschefen — för handläggning av biltrafikärendena samt för övervakning av biltrafikens skötsel. Sålunda beordrades en stationsinspektör i Ca 23, tidigare länstrafikledare i Norrbottens län, att från och med den 1 september 1947 tjänstgöra som ledare av distriktets biltrafik. Nämnade tjänsteman har bl. a. till uppgift att övervaka statens järnvägars biltrafik och att leda och organisera Svenska Lastbilsaktiebolagets verksamhet inom det vidsträckta trafikområdet i övre Norrland, som beröres av femte distriktet. Det åligger honom sålunda att inleda förhandlingar om förvärv av enskilda billinjeföretag och åkerirörelser, taga initiativ till startande av beställningstrafik, kretskörning, ortskörning o. d. samt göra de utredningar, som härför äro erforderliga, ävensom organisera samtrafik i önskvärd omfattning med postverkets och andra billinjer. Vederbörande måste därför äga ingående kännedom om trafik- och övriga lokala förhållanden i olika delar av trafikområdet. Med hänsyn till de krav, som ställas på ledaren av distriktets biltrafik, inrättade styrelsen från och med den 1 juli 1949 en e. o. byråassistentbefattning i Ce 24 för tjänsten i fråga. Då bestående behov av befattningen föreligger, synes det skäligt, att denna tjänst inrättas som ordinarie.

Arbetet på *godstrafikbyråns transportavdelning* ledes av en förste byråsekreterare i Ca 30. Genom förstatligandet av enskilda järnvägar har arbetet på byrån ökat avsevärt. En stor del av ökningen faller på transportavdelningen, varigenom föreståndaren för denna avdelning icke hinner handlägga alla ärenden av större betydelse. Bland sådana ärenden kunna nämnas kvalificerade utredningar, som ligga utanför rutinen, exempelvis remisser, kommittéförslag, sakkunnigeutlåtanden, över vilka byrån skall yttra sig, ävensom byråns egna initiativärenden av större räckvidd samt ärenden, som röra samarbetet i transportfrågor med utländska järnvägsförvaltningar. När utlandstrafiken efter krigets slut återupptogs, befanns det önskvärt att till en i hithörande problem väl insatt tjänsteman sammanföra de viktiga uppgifter, som återuppbyggnaden och utvecklingen av godstrafiken med utlandet förde med sig för godstrafikbyråns del. Det uppdrogs fördenskull år 1946 åt en tjänsteman att handlägga byråns utlandsärenden i deras väsentliga delar. De s. k. utlandsärendena ha emellertid ökat i betydande omfattning icke minst genom att nya internationella organ för nydaning inom godstransporttjänsten tillkommit. Då den nu nämnde tjänstemannen, som numera tillhör byråns vagnavdelning, icke ensam kunde medhinna behand-

lingen av alla utlandsärenden, har en uppdelning av dessa ärenden måst göras, så att de ärenden, som falla inom vagnavdelningens arbetsområde tillförts denna avdelning, under det att de utlandsärenden, som beröra transportavdelningens arbetsområde, tillförts transportavdelningen. Genom den allmänna arbetsökning, som inträtt, dels genom statsbanenätets utvidgning, dels genom ökningen av utlandsärendena, dels ock genom det allt större behovet av att rationalisera godstransporttjänsten har det blivit nödvändigt, att ge föreståndaren för transportavdelningen kvalificerad hjälp med större och heila avdelningens arbetsområde sammanhängande ärenden. Styrelsen anser, att en byråsekreterarbefattning bör inrättas för detta ändamål.

Statens lönenämnd.

Vad järnvägsstyrelsen sålunda föreslagit har icke föranlett något särskilt uttalande från lönenämndens sida.

Departementschefen.

De skäl, som järnvägsstyrelsen anfört till stöd för de föreslagna nya tjänsterna, synas mig övertygande. Jag tillstyrker därför, att en distriktschefs-tjänst i Cp 15, en byråingenjörs- och en förste byråsekreterartjänst i Ca 29, två ingenjörstjänster, en i Ca 27 och en i Ca 25, samt två byråassistent- och en byråsekreterartjänst i Ca 24 inrättas. Liksom övriga distriktschefs-tjänster bör den nu föreslagna tillsättas medelst förordnande på viss tid.

Uppflyttning av 1 byråsekreterare från Ca 24 till förste byråsekreterare i Ca 27, verkstadskamrern från Ca 25 till förste byråsekreterare i Ca 27, 2 ingenjörer från Ca 25 till Ca 27 och 1 ingenjör från Ca 23 till Ca 25. Byråsekreteraren är placerad på godstaxebyråns utrikesavdelning. Verkstadskamrern tillhör verkstadsbyrån. Av ingenjörerna äro de två förstnämnda placerade på maskintekniska byråns elektroavdelning resp. Malmö lokstation och den sistnämnde vid 20 bansektionen.

Järnvägsstyrelsen.

Arbetet på *godstaxebyråns utrikesavdelning* har, efter nedgång under andra världskrigets sista år, på grund av den numera ökade godstrafiken med utlandet, denna trafiks utsträckning till allt flera länder och genom upprättandet av nya direkta godssamtrafikstaxor såväl med grannländerna som med avlägsna länder, bl. a. Tjeckoslovakien, Ungern och Italien, blivit alltmera omfattande, men framför allt av ständigt mera komplicerad och grannliga natur. Avdelningen, som under byråchefen närmast ledes av byrådirektören, arbetar på fem underavdelningar: nordisk avdelning, »mellanvästeuropeisk» avdelning, osteuropeisk avdelning, avdelning för fraktrestitutioner och avdelning för fraktupplysningar. Som arbetsledare på vardera av de båda förstnämnda avdelningarna finnes en byråsekreterare, på övriga avdelningar tjänstemän i lägre lönegrader. Med hänsyn till att byrådirektören, på grund av allt oftare förekommande internationella konferenser, en stor del av året måste vistas på resor i utlandet liksom till det helt all-

männa behovet av ersättare inom utrikesavdelningens ledning, är det nödvändigt att giva en av de fem underavdelningarnas arbetsledare större befogenheter och ansvar än de övriga. Samtidigt måste självfallet större fordringar ställas på honom. Han måste alltså såsom ställföreträdare för byrådirektören vara beredd att härvid helt övertaga arbetsledarskapet för hela utrikesavdelningen och att självständigt avgöra vissa ärenden eller, då det gäller frågor av principiell eller prejudicerande natur, att föredraga dem för byråchefen. Han bör också vara väl insatt i de allmänna fraktnedsättningsärendena, som beröra olika länder och som på grund av frakt- och konkurrensförhållandena i trafik med utlandet ofta äro av komplicerad och grannliga natur. Dels med hänsyn till dessa betingelser, dels till att ifrågasvarande tjänsteman åtminstone någorlunda bör kunna behärska engelska, franska och tyska språken, synes hans tjänsteställning icke böra sättas lägre än i Ca 27.

Såsom föreståndare för den till *verkstadsbyrån* centraliserade bokföringen för statens järnvägars huvudverkstäder tjänstgör en verkstadskamrer i Ca 25. Denna centralisering genomfördes år 1931, och föreståndaren har allt sedan dess haft oförändrad löneplacering, å ordinarie stat dock endast sedan 1937. Sedan sistnämnda år har verkstadsrörelsen ökat avsevärt. Sålunda funnos då endast 7 verkstäder med ett sammanlagt arbetarantal av omkring 3 000 man och en omslutning av omkring 23 milj. kronor per år mot för närvarande 15 verkstäder med omkring 5 000 man och en omslutning av omkring 75 milj. kronor. Härtill kommer den väsentliga utveckling och förändring, som verkstäderna genomgått under denna tid på grund av genomförd och alltjämt fortgående rationalisering av verkstadsdriften, vilket nödvändiggjort ett smidigt anpassande av bokföringsarbetet och därmed sammanhängande kostnadskalkylering efter utvecklingen för att i första hand göra det möjligt att bedöma rationaliseringens ekonomiska resultat och vidare lämna verkstadsledningen material för fortlöpande teknisk och ekonomisk kontroll av verkstädernas drift samt planering och fördelning av arbetsuppgifterna de olika verkstäderna emellan. För att bättre kunna fylla nämnda uppgifter genomföres numera successivt vid verkstäderna ett av 1943 års verkstadsdelegation till styrelsen framlagt förslag för omläggning av verkstädernas bokföring och kostnadskalkylering, vilket såväl kvalitativt som kvantitativt ökat arbetsbördan för ledaren av byråns bokföringsavdelning, vilken är ansvarig för förslaget praktiska genomförande och närmare övervakande. Med hänsyn till vikten och omfattningen av de göromål, som sålunda numera påvila ledaren av verkstadsbyråns bokföringsavdelning, och de stora krav, som härvid ställas på innehavaren av denna befattning, finner styrelsen det synnerligen välmotiverat, att befattningen placeras i Ca 27, lämpligen såsom förste byråsekreterare.

Till *maskintekniska byråns elektrolokavdelning* har under senare åren hänförs en del elektrotekniska ärenden, som icke avse elektroloken utan egentligen falla under motor-, personvagn- resp. godsvagnavdelningen. Den-

na »vagnelektriska avdelning» handlägger ärenden beträffande elektriska anläggningar och utrustningar på vagnar och rälsbussar, såsom belysning i personvagnar, värmeledning i personvagnar, utrustning för varmvattenanläggningar i sovvagnar och barnkupéer, köksutrustning i restaurangvagnar och kafévagnar, kylanläggningar i restaurangvagnar, fläktventilationsanläggningar och luftkonditioneringsanläggningar i vagnar samt utrustning i vissa specialvagnar och rälsbussar. Dessa uppgifter äro i och för sig synnerligen svårlösta och bliva det ännu mer genom att den elektriska utrustningen upphandlas från ett 40-tal olika leverantörer. Då det för de speciella driftförhållanden, som äro rådande på ett järnvägsfordon, erfordras speciella maskiner och apparater, åligger det den »vagnelektriska avdelningen» att utarbeta ritningar och tillverkningsbestämmelser för dessa detaljer samt att utföra kontrollprovningar och leveransbesiktningar. På äldre vagnar måste anläggningarna moderniseras och förbättras för att uppfylla nutida fordringar på belysning och uppvärmning. Dessutom erfordras regelbunden skötsel och övervakning av anläggningarna för att dessa skola fungera tillfredsställande. Detta arbete planlägges och hjälpmedel för provning och kontroll utarbetas av den avdelningen. Som föreståndare för denna avdelning inom byråns elektrolokavdelning fungerar en ingenjör i Ca 25. Med hänsyn till det omfattande och självständiga arbete, som åligger denne tjänsteman, anses det väl motiverat att för dessa arbeten inrättas en byråingenjörsbefattning.

Ar 1946 uppdrog styrelsen åt fyra sakkunniga att utreda frågan om klassificeringen av lokstationerna. Resultatet av utredningen innebar bl. a., att föreståndaren för *Malmö lokstation*, vilken var placerad i Ca 25, borde erhålla placering i Ca 27. Uppflyttningen motiverades av att lokstationen tillförts nya arbetsobjekt genom utökning av antalet lok och elmotorvagnar. Styrelsen har emellertid hittills icke ingivit någon framställning om dylik höjning av nämnda tjänst med hänsyn till erhållna direktiv att iakttaga återhållsamhet vid ifrågasatt inrättande av nya tjänster. Sedan de sakkunniga avgåvo sitt förslag, har *Malmö lokstation* emellertid ytterligare utvidgats. I anledning härav och med hänsyn jämväl till att avsevärda tillbyggnadsarbeten äro planerade vid denna lokstation — bl. a. är det avsett att väsentligt öka antalet motorvagnar därstädes — meddelade styrelsen föreståndaren för ifrågavarande lokstation vikariatslöneförordnande såsom ingenjör i Ca 27 från och med den 1 augusti 1949.

På de mest arbetstyngda bansektionerna äro närmaste männen till sektionsföreståndarna placerade i Ca 25, medan motsvarande tjänstemän på de mindre sektionerna äro placerade i Ca 23. 1938 års personalkommission vid statens järnvägar, vars utredningar legat till grund för bedömandet av denna fråga, hänförde 20 *bansektionen* till de mindre sektionerna med baningenjör som föreståndare och ingenjör i Ca 23 som dennes närmaste man. Sedan kommissionen verkställde sina utredningar, har emellertid sektionens arbetsomfattning väsentligt ökat. I anledning härav hemställde styrelsen i skrivelse den 31 december 1948 till Kungl. Maj:t om inrättande av en förste

baningenjörsbefattning vid 20 bansektionen. Framställningen bifölls och befattningen höjdes den 1 juli 1949. Då de arbetsuppgifter, som åvila sektionsföreståndarens närmaste man, även blivit av mera betungande och kvalificerad art, anser styrelsen en höjning av dennes befattning till Ca 25 motiverad.

Statens lönenämnd.

Beträffande förslagen under denna och nästa punkt har lönenämnden med utgångspunkt från de inom statens järnvägar f. n. tillämpade lönegradsplaceringsnormerna funnit desamma i och för sig motiverade. Huruvida med hänsyn till den av statsmakterna eftersträfvade lönestabiliseringen eller den pågående allmänna tjänsteförteckningsrevisionen återhållsamhet bör iakttagas vid förslagens genomförande undandrar sig lönenämndens säkra bedömande.

Departementschefen.

Utöver de förslag, för vilka jag här redogjort, har järnvägsstyrelsen hemställt om uppflyttning av ett flertal tjänster till högre lönegrad. Jag återkommer härtill under närmast följande punkt. På skäl, som jag närmare utvecklade vid behandlingen av telegrafstyrelsens motsvarande förslag, anser jag mig icke böra tillstyrka järnvägsstyrelsens förslag i vidare mån än att jag förordar, att en byråsekreterare och verkstads-kammern uppflyttas från Ca 24 resp. Ca 25 till förste byråsekreterare i Ca 27, två ingenjörer från Ca 25 till Ca 27 och en ingenjör från Ca 23 till Ca 25.

Beträffande de till uppflyttning till Ca 27 föreslagna ingenjörerna har styrelsen hemställt, att en, nämligen ingenjören på maskintekniska byråns elektroavdelning, måtte uppflyttas till byråingenjör i Ca 29. Med hänsyn bl. a. till de undersökningar, som för närvarande bedrivs av 1948 års personalkommission, anser jag, att uppflyttningen tills vidare bör begränsas till Ca 27.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit torde å Kungl. Maj:t få ankomma att meddela beslut om minskning av antalet ingenjörer i Ca 23 med en.

Av departementschefen avstyrkta förslag. Järnvägsstyrelsen har vidare hemställt om inrättande av *dels 1* byråchefstjänst i Ca 33 för en ny byrå, benämnd utredningsbyrån, *dels 1* byrådirektörstjänst i Ca 31 för elektrotekniska byråns avdelning för telegraf och telefon, *dels 2* förste byråingenjörstjänster i Ca 30, en på bantekniska byråns husbyggnadsavdelning och en på elektrotekniska byråns allmänna avdelning, *dels 1* trafikinspektörstjänst i Ca 29 på persontrafikbyrån, *dels 1* ingenjörstjänst i Ca 27 på bantekniska byråns geotekniska avdelning, *dels ock 1* expeditionsföreståndartjänst i Ca 24 för resebyråfilialen hos Nordiska Kompaniet i Stockholm.

Därjämte har styrelsen hemställt om uppflyttning av *dels 3* förste byråingenjörer, en på förrädsbyråns kemiska laboratorium, en på samma byrås besiktningsavdelning och en på verkstadsbyrån, från Ca 30 till byrådirektörer i Ca 31, *dels 1* byråingenjör på verkstadsbyråns planeringsavdelning

från Ca 29 till förste byråingenjör i Ca 30, *dels 1* förste byråsekreterare på persontaxeybyråns reklamavdelning från Ca 29 till förste byråsekreterare i Ca 30, *dels 1* ingenjör på bantekniska byråns värme- och sanitetstekniska avdelning från Ca 27 till byråingenjör i Ca 29, *dels 3* byråsekreterare, en på godstaxeybyråns inrikesavdelning, en på godstrafikbyråns vagnavdelning och en på persontaxeybyråns inländska avdelning, från Ca 24 (Ce 27) till förste byråsekreterare i Ca 27, *dels 2* ingenjörer, en vid huvudverkstaden i Malmö och en vid huvudverkstaden i Notviken, från Ca 25 (Ce 27) till Ca 27, *dels 1* ingenjör vid huvudverkstaden i Göteborg från Ca 25 till Ca 27, *dels 7* underinspektorer vid envar av stationerna Stockholm C, Göteborg C, Malmö C, Hallsberg och Nässjö samt vid envar av rangerbangårdarna i Tomtebodas och Sävenäs från Ca 23 till expeditjonsföreståndare i Ca 25, *dels 1* ingenjör på elektrotekniska byråns signalavdelning från Ca 23 till Ca 25, *dels 1* lokmästare vid lokstationen Gävle S från Ca 22 till Ca 25, *dels 1* byråassistent på bantekniska byrån från Ca 23 till byråsekreterare i Ca 24, *dels 2* bokhållare, en på persontaxeybyråns reklamavdelning och en på persontrafikbyråns vagnavdelning, från Ca 21 (Ce 24) till byråsekreterare i Ca 24, *dels 1* byråassistent på persontaxeybyråns restitutionsavdelning från Ca 23 (Ce 24) till byråsekreterare i Ca 24, *dels ock 1* byråassistent på kontrollkontoret från Ca 23 till kontrollör i Ca 24.

Beträffande statens lönenämnds utlåtande får jag hänvisa till redogörelsen under föregående punkt.

Med hänsyn till pågående strävanden att i befordringskarriären för civilingenjörer undvika intill varandra liggande lönegrader anser jag mig icke böra tillstyrka de bägge nya ordinarie förste byråingenjörstjänsterna i Ca 30. Då emellertid ett angeläget behov av nämnda tjänster synes föreligga, torde hinder icke böra möta för järnvägsstyrelsen att, i avbidan på resultaten av personalkommissionens och 1949 års tjänsteförteckningskommittés undersökningar, inrätta tjänsterna som extra ordinarie i Ce 30. I övrigt finner jag under hänvisning till vad jag under föregående punkt anfört styrelsens förslag icke föranleda annat uttalande från min sida än att jag för närvarande icke är beredd att tillstyrka desamma.

Nya tjänster i anledning av statsförvärv av enskilda järnvägar. I annat sammanhang föreslås, att Norra Östergötlands, Mellersta Östergötlands och Norrköping—Söderköping—Vikbolandets järnvägar den 1 juli 1950 införlivas med statens järnvägar. Vid bifall härtill erfordras å ordinarie stat 1 baningenjör i Ca 29, 1 trafikinspektör i Ca 29, 1 stationsinspektör i Ca 25 och 1 byråassistent i Ca 24 samt å övergångsstat 1 maskiningenjör i Ca 29 och 1 förste byråsekreterare i Ca 27.

Av Kungl. Maj:t beslutad ändring i stationsklassificeringen. Enligt riksdagens bemyndigande äger Kungl. Maj:t besluta bl. a. om uppflyttning av station i klass i samband med motsvarande nedflyttning av annan station. Sådant beslut skall anmälas för riksdagen.

Med stöd av riksdagens bemyndigande har Kungl. Maj:t den 29 december 1949 beslutat, att stationerna Sveg (tidigare klass 25) och Skelleftehamns övre (tidigare klass 23) från och med den 1 januari 1950 skola tillhöra klass 23 resp. klass 25.

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit skulle beträffande *personalförteckningen* vidtagas följande ändringar, nämligen ökning av antalet distriktschefer i Cp 15 från 6 till 7, ökning av antalet baningenjörer i Ca 29 från 12 till 13, ökning av antalet byråingenjörer i Ca 29 från 22 till 23, ökning av antalet förste byråsekreterare i Ca 29 från 6 till 7, ökning av antalet trafikinspektörer i Ca 29 från 7 till 8, ökning av antalet förste byråsekreterare i Ca 27 från 15 till 17, ökning av antalet ingenjörer i Ca 27 från 28 till 31, ökning av antalet stationsinspektörer i Ca 25 från 42 till 43, utslutning av verkstadskamrern i Ca 25 och ökning av antalet byråassistenter i Ca 24 från 45 till 48.

I *tjänsteförteckningen* skulle verkstadskamrer i Ca 25 utslutas.

Statens vattenfallsverk.

Inrättande av 1 avdelningsdirektörstjänst i Cp 10. Befattningen är avsedd för elektrobyggnadsbyrån, som förestås av en överingenjör i Cp 18.

Vattenfallsstyrelsen.

Elektrobyggnadsbyrån är för närvarande organiserad på följande kontor och avdelningar, nämligen allmänna kontoret med provningsanstalten i Älvkarleby (16 tjänstemän), upphandlingskontoret (21 tjänstemän), linjeavdelningen (101 tjänstemän), ångtekniska kontoret (16 tjänstemän), första stationskontoret (41 tjänstemän), andra stationskontoret (43 tjänstemän), tertiärstationskontoret (5 tjänstemän), apparatkontoret (8 tjänstemän), husbyggnadskontoret (15 tjänstemän) samt arkitektkontoret (8 tjänstemän). Sammanlagda antalet tjänstemän utgör alltså 274. Härtill bör läggas vakt- och städningpersonal m. fl., tillhopa 86 personer.

Under byrån sorterar dessutom stationsmontageavdelningen med 37 tjänstemän och ett 150-tal arbetare. Den har ställning som byggnadsföretag och förestås av en arbetschef.

Överingenjören vid elektrobyggnadsbyrån har sålunda sammanlagt elva föredragande. Dessa äro alltför många för att överingenjören skall hinna effektivt leda, fördela och övervaka arbetet inom samtliga arbetsgrupper samtidigt med att han fullgör de övriga omfattande åligganden, som äro förbundna med tjänsten. En förenkling av organisationen har länge varit behövlig och blivit nödvändig allteftersom arbetsbelastningen på byrån ökat. Därtill kommer att styrelsen genom de senaste årens pionjärarbete bland annat med 380 kV kraftöverföringen Harsprånget—Hallsberg erövat en ledande ställning inom krafttekniken och därför måste i större utsträckning

än tidigare deltaga i det internationella arbetet på detta område. Detta medför ökade arbetsuppgifter både för överingenjören och byrån i övrigt.

Den naturliga åtgärden för att rationalisera byråns organisation är att sammanföra de sistnämnda sex kontoren i förenämnda uppräknig till en särskild avdelning. Nämnda sex kontor utarbete huvudsakligen konstruktioner för kraft- och transformatorstationer. Denna organisationsändring har också förordats av styrelsens rationaliseringsavdelning efter en under år 1948 genomförd undersökning. Byrån kommer härvid att omfatta följande kontor och avdelningar, nämligen för utredningar allmänna kontoret med provningsanstalten i Älvkarleby (16 tjänstemän), för inköp upphandlingskontoret (21 tjänstemän), för konstruktion av linjer linjeavdelningen (101 tjänstemän), för konstruktion av ångkraftanläggningar ångtekniska kontoret (16 tjänstemän) samt för konstruktion av generator- och transformatorstationers stationsavdelningen (120 tjänstemän). Sammanlagda antalet tjänstemän blir även nu 274. Som byggnadsföretag skulle under byrån bibehållas stationsmontageavdelningen för montage av elektrisk utrustning i kraft- och transformatorstationer.

Genom denna organisationsändring reduceras antalet direkt föredragande hos överingenjören från elva till sex samtidigt som de kontor, som äro sýselsatta med stationskonstruktioner, bli fastare knutna till varandra. Dessa kontor avses att tills vidare bibehållas i stort sett oförändrade. På längre sikt torde emellertid en viss omfördelning av arbetsuppgifterna böra genomföras.

För chefen för den nybildade stationsavdelningen behöver en ny befattning inrättas. Efter jämförelser med de nuvarande lönegraderna för liknande befattningar inom elektrobyggnadsbyrån och vattenbyggnadstekniska byrån föreslås, att tjänsten placeras i Cp 12. Innehavaren bör förordnas för viss tid. Som tjänstebenämning föreslås avdelningschef. Det förutsättes dock, att det efter en tids erfarenhet av den nya organisationen kan visa sig motiverat att höja lönegradsplaceringen och att detta kan bli fallet redan före utgången av den första sexårsperioden.

Statens lönenämnd.

Lönenämnden har funnit vattenfallsstyrelsens förslag icke föranleda annan erinran än att tjänsten tills vidare bör placeras i Cp 10 under tjänstebenämningen avdelningsdirektör.

Departementschefen.

Den ifrågasatta ändrade organisationen av elektrobyggnadsbyrån synes mig ändamålsenlig. Jag tillstyrker därför att den genomföres i enlighet med vattenfallsstyrelsens förslag. Liksom lönenämnden anser jag, att den nya befattning, som därvid erfordras, bör placeras i Cp 10. Tjänstebenämningen bör vara avdelningsdirektör, vilken benämning redan finnes vid vattenfallsverket. Innehavaren av den nya tjänsten bör tillsättas medelst förordnande på viss tid.

Av departementschefen avstyrkta förslag. Vattenfallsstyrelsen har vidare hemställt om uppflyttning av *dels* chefen för kommersiella byrån från Ca 33 till ekonomidirektör i Cp 14, *dels* cheferna för juridiska byrån resp. kansli-byrån till kanslidirektörer i Cp 14, *dels* förrådsdirektören från Cp 10 till Cp 14, *dels* chefen för rationaliseringsavdelningen från Cp 10 till Cp 14, *dels* chefen för vattenbyggnadstekniska byråns regleringsavdelning från förste byrådirektör i Ca 33 till överingenjör i Cp 14, *dels* chefen för driftbyråns driftkontor från byrådirektör i Ca 31 till driftchef i Cp 10, *dels* ock 2 förste byråsekreterare vid juridiska byrån från Ca 29 till Ca 30.

Statens lönenämnd har vid sin prövning av dessa förslag blivit övertygad om att behov föreligger av en allmän översyn av lönegradsplaceringen för de högre tjänsterna inom vattenfallsverket. För en sådan översyn talar bl. a. den omständigheten, att å gällande personalförteckning för vattenfallsverket finnas upptagna tjänster, hänförda till löneplan 2, i ej mindre än 8 olika lönegrader; en differentiering som synes väl långt driven. Lönenämnden förordar, att översynen sker beträffande tjänster i Ca 33 samt tjänster å löneplan 2 vid den omprövning av löneställningen för sådana tjänster inom statsförvaltningen i dess helhet, som lönenämnden förordat i utlåtande den 15 december 1949 över betänkande angående löneställningen för byråchefer m. fl. högre tjänstemän inom statsförvaltningen, samt beträffande övriga hithörande tjänster å löneplan 1 i samband med den pågående allmänna tjänsteförteckningsrevisionen.

För egen del finner jag styrelsens ifrågavarande förslag icke föranleda annat uttalande från min sida än att jag för närvarande icke är beredd att tillstyrka desamma.

Sammanfattning. Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle i personalförteckningen antalet avdelningsdirektörer i Cp 10 ökas från 1 till 2.

Hemställan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1:o) bemyndiga Kungl. Maj:t att i de av riksdagen godkända personalförteckningarna för post- och telegrafverken, statens järnvägar och statens vattenfallsverk vidtaga de ändringar, jag i det föregående förordat;

2:o) medgiva, att i tjänsteförteckningen må vidtagas av mig i det föregående förordad ändring;

3:o) bemyndiga Kungl. Maj:t att å övergångsstat uppföra de tjänster och utfärda de övergångsbestämmelser i övrigt, som vid genomförandet av förberörda förslag må erfordras.

Kungl. Maj:ts proposition nr 194.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Dagmar Jägerstad.